

עירובין דף ב

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה - פסולה, ורבי יהודה מכשיר	מבוי שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה - ימעט, רבי יהודה אומר: אינו צריך.	
סוכה דאורייתא - תני פסולה	מבוי דרבנן - תני תקנתא	ניסיון 1 לתרץ
סוכה דנפישין מיליה - פסיק ותני פסולה סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה - פסולה, ורבי יהודה מכשיר. ושאינה גבוהה עשרה טפחים, ושאיין לה שלשה דפנות ושחמתה מרובה מצלתה - פסולה.	מבוי דלא נפישין מיליה - תני תקנתא	ניסיון 2 לתרץ

אמר רב יהודה אמר רב :

רבי יהודה	חכמים	
מפתחו של אולם	מפתחו של היכל	מקור לדבריהם – משנה - פתחו של היכל גבהו עשרים אמה ורחבו עשר אמות, ושל אולם גבהו ארבעים אמה ורחבו עשרים אמות
היכל ואולם קדושה אחת היא, וכי כתיב פתח אהל מועד - אתרווייהו הוא דכתיב.	קדושת היכל לחוד, וקדושת אולם לחוד וכי כתיב פתח אהל מועד - אהיכל כתיב	דרשה מפסוק ושמטו פתח אהל מועד
לרבי יהודה נמי קדושת אולם לחוד, וקדושת היכל לחוד. והכא היינו טעמא דרבי יהודה - דכתיב אף פתח אולם הכי	ורבנן אי הוה כתב אל פתח אולם - כדקאמרת, השתא דכתיב אף פתח אולם הכי - הבית הפתוח לאולם.	

קושי: והא כי כתיב האי במשכן כתיב!

תירוץ: אשכחן משכן דאיקרי מקדש, ומקדש דאיקרי משכן.

הוכחה שמקדש קרוי משכן: הא דאמר רב יהודה אמר שמואל: שלמים ששחטן קודם פתיחת

דלתות ההיכל - פסולין, שנאמר (ויקרא ג') ושמטו פתח אהל מועד, בזמן שפתוחין, ולא בזמן שהן נעולים. והא כי כתיב ההיא במשכן כתיב! אלא: אשכחן מקדש דאיקרי משכן, ומשכן דאיקרי מקדש

קושי: אלא משכן דאיקרי מקדש מנלן?

תירוץ: אילימא מדכתיב (במדבר י') ושמטו פתח אולם הכי - אלא מהכא: (שמות כ"ה) ועשו אף מקדש ושכני כתובים.

משכן=מקדש	מקדש=משכן
ועשו אף מקדש ושכני כתובים	ותתן משכני כתובים

ואם יש לו צורת הפתח אע"פ שהוא רחב מעשר אמות
קושי על סיפא של המשנה: בין לרבנן ובין לרבי יהודה לילפו מפתח שער החצר, דכתיב (שמות כ"ז)
אוק החצו מאה כאמה ורחב חמשים כחמשים וקומה חמש אמות
וחמש עשרה אמה קצעים זכתל
וזכתל השנת מזה ומזה זשער החצו קצעים חמש עשרה אמה,
מה להלן - חמש ברוחב עשרים, אף כאן חמש ברוחב עשרים!

תירוץ 1: זה פתח שער החצר – לעניין מבוי, אנחנו מדברים על פתח רגיל.
תירוץ 2: כי כתיב **קצעים חמש עשרה אמה זכתל** - בגובהה הוא דכתיב.
קושי על תירוץ 2: גובהה? והא כתיב וקומה חמש אמות!
תירוץ: ההוא משפת מזבח ולמעלה.

קושי 1 על רב שאמר קודם שר' יהודה למד מפתחו של אולם: ורבי יהודה מפתחו של אולם גמר? והא
תנן **והרחב טעור אמות ימעט** ולא פליג רבי יהודה!

תירוץ: אמר אביי: פליג בברייתא, דתניא: **והרחב מעשר אמות ימעט, רבי יהודה אומר: אינו צריך למעט.**
קושי: וליפלוג במתניתין!
תירוץ: פליג בגובהה, והוא הדין לרחבה.

קושי 2 על רב שאמר קודם שר' יהודה למד מפתחו של אולם: ואכתי, רבי יהודה מפתחו של אולם
גמר? והתניא: **מבוי שהוא גבוה מעשרים אמה - ימעט, ורבי יהודה מכשיר עד ארבעים וחמשים אמה. ותני**
בר קפרא: עד מאה.

בשלמא לבר קפרא - גוזמא,
אלא לרב יהודה מאי גוזמא?
בשלמא לרבי יהודה, ארבעים - גמר מפתחו של אולם,
אלא חמשים מנא ליה?

גישה אחרת נגד רב בהבנת שיטת ר' יהודה: אמר רב חסדא: **הא מתניתא אטעיתיה לרב, דתניא: מבוי**
שוא גבוה מעשרים אמה, יותר מפתחו של היכל ימעט. הוא סבר: מדרבנן מפתחו של היכל גמרי, רבי
יהודה - מפתחו של אולם גמר. ולא היא, רבי יהודה מפתחא דמלכין גמר.

קושי על רב שאמר קודם שחכמים למדו מפתחו של היכל: ורבנן, אי מפתחו של היכל גמירי - ליבעו
דלתות כהיכל, אלמה תנן: **הכשר מבוי, בית שמאי אומרים: לחי וקורה, ובית הלל אומרים: לחי או קורה!**
תירוץ: דלתות היכל לצניעות בעלמא הוא דעבידן.
עוד קושי: אלא מעתה, לא תיהני ליה צורת הפתח, דהא היכל צורת הפתח הויא לו, אפילו הכי עשר
אמות הוא דרויח. אלמה תנן: **אם יש לו צורת הפתח, אף על פי שרחב מעשר אמות - אינו צריך למעט!**
תירוץ: מידי הוא טעמא אלא לרב - הא מתני ליה רב יהודה לחייא בר רב קמיה דרב: **אינו צריך למעט.**
ואמר ליה: **אתנייה צריך למעט**